

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Den gode græsmark – hvordan?

PARTNER I
DLBR.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Det Europæiske
Landbruksnet for udvikling
af landbrukssektoren

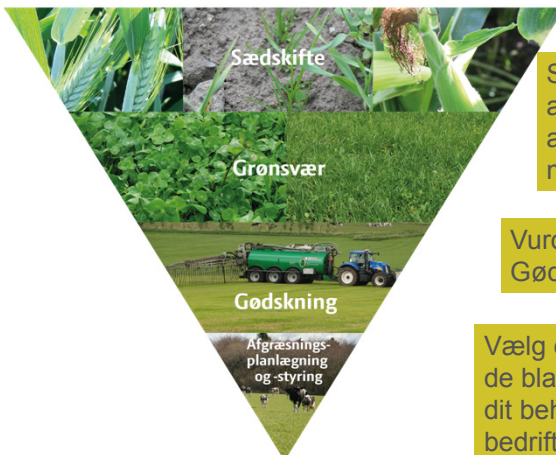
Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Løs udfordringerne det rigtige sted

Start ovenfra:

Sæt luppen på dit
afgræsnings-sædskifte,
afgræsningsbehov og hvilke
muligheder der er.

Vurder markens grønsvær.
Gødskning på et oplyst grundlag

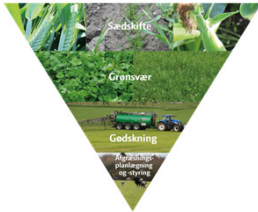
Vælg det afgræsnings-system og
de blandinger, som bedst opfylder
dit behov og mulighederne på din
bedrift.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG P/S

Agro Food Park 15 +45 8740 5000
DK 8200 Aarhus N vfl.dk

Sædskiftet

Et godt sædskifte (afgrøderotation) er det vigtigste grundlag for et højt udbytte af kløvergræs. Derfor er det vigtigt, at afgræsningssædskiftet ikke er presset.

Årsagerne til, at produktionen svigter, er ofte:

- I første omgang taber græsset sin produktionsevne pga. overgræsning (for lille et bladareal) og tilsmudsning af græsset
- Senere mister kløver også sin produktionsevne pga. af kløvertræthed og et for stort indhold af kvælstof i jorden.

Det er derfor vigtigt, at arealgrundlaget i afgræsningssædskiftet er stort nok til at dække behovet for kløvergræs til køerne, eller der er mulighed for at supplere foderforsyningen på alternativ vis.

Husk også, at arealgrundlaget sikre plads til de nødvendige friår med andre afgrøder.

Det indre sædskifte

Afgræsningssædskiftet

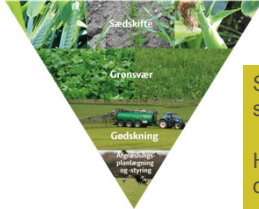
Sædskifte, 5 eller 6 markskrift

1. 1. års kløvergræs
2. 2. års kløvergræs
3. 3. års kløvergræs
4. Majs/korn med hybrid rajgræs
5. Nyt udlæg

- Kløvergræs til afgræsning kan henligge i 3 til 4 brugsår
- Der skal/bør være to kløverfri år på sandjord
- Vinterrug som dæksæd udlagt i foråret til afgræsning er et alternativ i et presset sædskifte

Udbyttetmål og arealkrav

Sæt luppen på dine muligheder – få afstemt dine forventninger og se nye alternativer.

Har du en realistisk forventning til udbyttet i dit kløvergræs og til dine køers foder optagelser pr. døgn i dit afgræsningssædskifte?

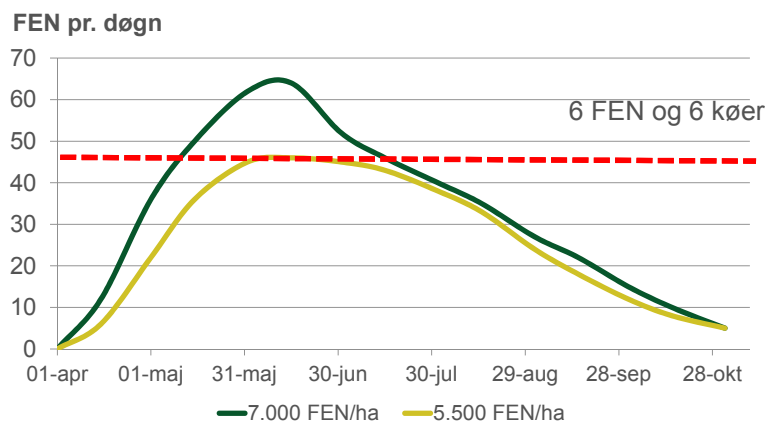
- 5.500, 6.500 eller 7.500 FEN pr. ha?
- 6, 8, 10 eller 12 FEN/ko/dag?
- Hvor mange køer har jeg pr. ha kløvergræs til afgræsning?
- Er der ting, der skal laves om på?
- Hvilke muligheder er der for supplerende foderforsyning?

5.500 FEN pr. ha svarer til produktionsprofilen i skemaet (vist i stor størrelse i næste figur), hvilket bør være et minimums udbytte i et velfungerende system.

Hvor mange køer kan dit afgræsningssædskifte "bære",
- antal køer?
- antal FEN til fortæring pr. døgn?

Produktionsprofil i løbet af græsningssæsonen ved 5.500 FEN pr. ha

		Antal malkekøer pr. ha				
Periode	før 1/5	1/5 - 1/6	1/6 - 15/7	15/7 - 1/9	1/9 - 15/10	
FEN/ko/døgn	FEN/døgn					
	0 til 45	60	45	30	20 ¹⁾	
6	Indgræsningsperioden	10	7,5	5	3,3	
8		7,5	5,6	3,8	2,5	
10		6	4,5	3	2	
12		4,5	3,8	2,5	1,7	

Arealkrav, ha til afgræsning

Økologiregler

Køer	Areal primo	Areal ultimo
100	10	20
250	25	50
350	35	70 😊
500	50	100 😞

Optimal afgræsning inkl. slæt i løbet af sæsonen

Optimal areal primo	Optimal areal ultimo
20 😊	40 😊
50 😊	100 😊
70 😊	140 😞
100 😞	200 😞

Døgnafræsning: 0,4 ha/ko

Dagafgræsning: 0,2 ha/ko primo og 0,4 ha/ko ultimo sæson

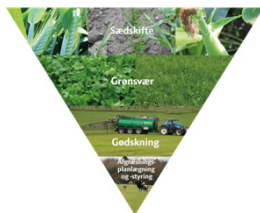

Hvor langt skal køerne gå for tilstrækkelig græsoptagelse?

- Hvor langt skal køerne gå?
- Køerne kan gå langt, hvis der er noget at gå efter!
- 125 køer og 45 Ha betyder:
0,16 Ha/ko primo
0,36 Ha/ko ultimo

Vurder markens grønsvær

Med grønsvær menes markens plantetæthed og fordelingen mellem kløver og græs.

Det er en god rutine at vurdere markerne i efteråret og bruge det som grundlag.

Der vil være behov for en yderligere vurdering efter vinter, hvor man er særlig opmærksom på overvintring og evt. oprædning sket i efteråret.

Kløverbestanden er meget svær at vurdere i det tidlige forår, så det er et billede man skal have dannet sig i den foregående sæson.

Læs mere om dette i afsnittet 'Hold græsmarken i topform'

Forskellige sædskifter og muligheder

Oversigt over muligheder for kløvergræs i afgræsnings-sædskiftet

Brugsår	6-marksskifte	5- marksskifte	5- marksskifte	5- marksskifte	5- marksskifte	4- marksskifte	3- marksskifte	0- marksskifte
	Forår	Forår	Sensommer	Forår	Forår	Forår	Forår	(kl). græs
1.	udlæg	udlæg	udlæg	udlæg	udlæg	udlæg	udlæg	
2.	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	
3.	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	
4.	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs	kl. græs		
5.	korn/majs	korn/majs	hesæd/rippe	Rug/Ital. Rajg	korn/majs			
6.	korn/majs							
	Pct. af arealet der kan afgræsses							
Pct. af sædskifte	50	60	60	80	60	75	66	100

Oversigt over udlægsmetoder m.m.

Hvor meget kan man supplere med fra udlægsåret

Udlægsår og metode	ca. FEN pr. ha	Afgræsses efter	Bemærkninger
Udlæg i korn til modenhed	200	15-sep	
Udlæg i helsæd (byg /ærter)	500	15-aug	Bladrandbiller er et problem
Udlæg i helsæd (ærter)	700	15-aug	Bladbrandbiller er et problem
Udlæg i grønkorn	2.000	15-aug	Først en slæt
Udlæg i ærter (grønært)	2.500	15-aug	Først en slæt
Udlæg i vinterrug (ital. rajgræs)	6.000	01-jun	Første afgræsning ved ca. 15 cm
Udlæg i vinterrug (kløvergræs)	5.500	01-jun	Første afgræsning ved 15 til 20 cm
Udlæg uden dæksæd (forår)	2.500	15-jul	Ukrudtsproblemer Først en slæt
Udlæg uden dæksæd (senest 15. august)	4.000	15-jul	Først en slæt

Kløvergræsblandinger

Strandsvingel

Rajsvingel

Rajgræs

Mårettet valg af kløvergræsblanding Ø

Det indre sædskifte – primær afgræsning

	Begynde vækst forår	Egnethed til	
		Afgræsning	Slæt
Ø20	Meget tidlig		
Ø21	Tidlig		
Ø22	Middeltidlig til sen		
Ø24	Tidlig til middeltidlig		
Ø26	Sen		
Ø36	Middeltidlig		

Forårssået vinterrug/rajgræs til

Etablering

- Sådybde: 2 – 3 cm
- 90 – 100 kg rug/ha (200 planter/m²)
+ rajgræs
- Så i marts/april når jorden er tjenlig

Forårssået vinterrug/rajgræs til afgræsning

Afgræsning

- Afgræs første gang når rugen er 10 – 15 cm høj
- Afgræs kortvarigt og lad marken hvile
- Herefter afgræsses med max 5 dages mellemrum
- Svampeangreb viser sig, når rugen bliver for lang
- Ædelysten er mindre ved svampeangreb
- Afpuds efter behov, da rugen ikke må gå i skridning